

IZVESTAJ SA OKRUGLOG STOLA NA TEMU "PROMENA USTAVA" ODRZANOG U NOVOM PAZARU 28.09.2015.GODINE

U diskusiji na okruglom stolu održanom u Novom Pazaru učešće su uzeli **Milan Antonijević**, direktor YUCOM-a, dr **Katarina Golubović**, advokat YUCOM-a, advokat **Dusan Ignjatović**, bivši direktor Kancelarije za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije, studenti Pravnog fakulteta i žurnalistike Državnog Univerziteta u Novom Pazaru, kao i zainteresovana javnost.

Predstavnik studenata je istakao da je motiv prijave na navedenu diskusiju preporuka profesora sa Državnog Univerziteta u Novom Pazaru. Profesor Senad Ganić uživa autoritet i prepoznatljiv je kao stručnjak iz svoje oblasti pa je i sam njegov predlog nekog događaja dovoljan zainteresovanim studentima. Takođe, istaknuto je da oni nemaju neka posebna znanja o tome šta bi to u Ustavu trebalo menjati, pa bi trebalo pribaviti ta znanja i uključiti se u taj proces. Oni dele misljenje da se javnost retko uključuje u promenu Ustava, a da bi to bilo neophodno. Dvostuka je korist koju oni mogu imati od ove diskusije, prva, da čuju nova iskustva i znanja koja do sada nisu imali priliku da čuju, i sa druge strane, da daju svoja neka teoretska zapazanja koja su mogli tokom studija da uvide.

Diskusiju je otvorio **Milan Antonijević**, direktor Komiteta pravnika za ljudska prava, stavom da je zajednička uloga ljudi koji se bave pitanjima Ustavnih promena i studenata da se napravi sto veći pritisak da se sve ono što stoji i u Ustavu i u zakonima u sto većoj meri primenjuje i da ne bude samo prazno slovo na papiru. On je istakao da je javna rasprava nešto što mora da postoji da bi Ustav dobio neki legitimitet, navodeći primer ranijeg Ustava gde su postojale javne rasprave i gde je on bolje definisao oblast ljudskih prava nego poslednji Ustav iz 2006.godine koji je donet na takav način da čak i poslanici koji su glasali za njega nisu znali celokupan tekst. On je naveo da su ciljevi ove diskusije mnoga prava koja nisu upisana u Ustav i bila ispuštena kako bi se stekla većina i da je to pokazatelj u kom pravcu treba da ide rasprava i sama rasprava o izmeni Ustava. Milan se kratko osvrnuo i na Akcioni plan za poglavlje 23 i skorasnju odluku Brisela da odobri taj Akcioni plan, što je pozitivan znak u procesu evropskih integracija, ali i stvari koje treba da se isprave u okviru postojeće zakonodavne legislative. Sam Akcioni plan za poglavlje 23 predviđa izmene Ustava, konkretno oblasti koja se odnosi na nezavisnost sudstva i tuzilastva. Svima koji se bave ljudskim pravima mora da bude urezana odredba da se dostignuti nivo ljudskih prava ne može smanjivati i to nam svima daje nadu da kada usvojimo neke od sloboda, da ćemo njih kasnije na osnovu Ustava moći da branimo i da ćemo se pozivati na tu odredbu, rekao je Antonijević. Takođe se osvrnuo na pitanja diskriminacije i prava na besplatnu pravnu

pomoc gde su se ucesnici ukljucili i sugerisali da postoji ideja o stvaranju pravne klinike na fakultetu u Novom Pazaru.

Ucesnici su se ukljucili sugerisuci da, kada je rec o besplatnoj pravnoj pomoci, nju pružaju pravnici u opštini Novi Pazar I da se ona pruža u dvema organizacijama civilnog društva, Odboru za ljudska prava i Gradjanskom forumu.

Katarina Golubovic je istakla da kada govorimo o Ustavu, uvek trebamo poci od nacela, odnosno od toga koje su to vrednosti koje taj Ustav treba da postavi na odredjene osnove koje treba da funkcionišu. Nas Ustav, kao i vecina Evropskih Ustava sadrzi neke kljucne reci, poput vladavine prava, demokratije, podele vlasti i te pojmove treba dostici kroz uredjenje vlasti, navela je Katarina. Ona se osvrnula na uredjenje vlasti kroz ustavne kategorije poput Narodne Skupstine, Predsednika Republike, Vlade, Zastitnika gradjana koji se prvi put javlja u ovom Ustavu kao ustavna kategorija, zatim sudstvo, tuzilastvo, vojsku. Razlog diskusije na ovu temu je upravo priblizavanje studentima i zainteresovanoj javnosti sta je to Ustav, ko brani Ustav, ko ga urusava, i da su upravo pravnici oni koji su pozvani da daju misljenje o tome da li se neko ponasa Ustavno ili ne, naglasava Katarina.

Komentariscuci nezavisnost sudstva, ucesnici su komentarisali da je sudstvo nezavisno na papiru, ali ne i u praksi gde je potpuno zavisno, kroz uporedjivanje sa konkretnim primerima na nivou lokalne samouprave. Nezavisnost se pre svega ogleda kroz donosenje razlicitih odluka koje možda ne nailaze na odobravanje izvrsne vlasti, ali koje su u skladu sa zakonom.

Dusan Ignjatovic je komentarisuci drzavne sluzbenike istakao da oni slede politiku onoga sto govori vlast, osvrucuci se na to da sudije ne treba da govore, vec da pisu presude i da kroz te presude treba da govore. Danas se proizvodi velika kolicina zakona sa idejom da ce ona popraviti situaciju, isticu Dusan, ali promena Ustava prema njegovom misljenju nece promeniti situaciju, vec problem lezi u neznanju i nestrucnosti kadra. On govori da Ustav iz 2006. godine predvidja garantovanje ne samo normi I prava koje on sadrzi, vec i prava koja su predvidjena ratifikovanim medjunarodnim ugovorima, pa se onda postavlja pitanje zasto neposredne primene nema ili je ima veoma malo. Odgovor prema njegovim recima lezi u krivici struke, ukljucujuci tu i sudije, tuzioce i advokate. Mogucnosti koje Ustav pruža nisu ni izbliza primenjene, isticuci primer mogucnosti gradjana Srbije od 2001.godine da se obracaju predstavkama pred 5-6 Komiteta UN, gde je ukupan broj predstavki bio 9. Takodje, prema Zakonu o zabrani diskriminacije iz 2009.godine, Ustavni sud po ustavnim zalbama nije nasao nijednu povredu prava na diskriminaciju. On takodje isticu podatak da je Evropski sud za ljudska prava 90 % predstavki odbacio.

Na okruglom stolu se diskutovalo o brojnim aspektima uticaja Ustava na stvarni položaj građana. Kao konstruktivni predlozi koji mogu biti izlistani od strane ucesnika sa ovog okruglog stola, može se istaći da je potrebno izvršiti analizu poštovanja i funkcionisanja Ustava, odnosno sprovođenje ustavnog zakona u poslednjih 9 godina. Učesnici su se složili da takođe treba proširiti spektar pružaoca besplatne pravne pomoći, jer je vrlo često lokalna samouprava u sukobu interesa i da su građani ti koji upravo prigovaraju na rad lokalne samouprave pa ona kao takva ne može odgovorno i profesionalno da vrši ovu funkciju. Rasprava o Ustavu bi trebalo što duže da traje i da u njoj bude uključen što veći broj aktera. Predočen je takođe veliki uticaj medija na konstruisanje mišljenja javnosti o institucijama koje su Ustavno kategorisane. Učesnici su tokom diskusije sugerisali da odgovornost treba da se spusti na mnogo niže nivoe vlasti nego na one na koje se odnosi danas, uključujući tu i tužilaštvo. Ovo je prema njihovim rečima izvodljivo kroz 'finansijsku decentralizaciju', i to je jedna od mogućnosti generalnog popravljavanja situacije poštovanja Ustava. Kao generalni zaključak diskusije jeste da ustavne mogućnosti treba koristiti, kao i da treba da se vrši edukacija pravnika ne samo o tome šta piše u Ustavu, nego i na šta Ustav upućuje i koji su to izvori prava koji se primenjuju u našoj zemlji.